

Warszawa, 2008-12-18

BADANIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ

**WYNIKOWY SZACUNEK PRODUKCJI GŁÓWNYCH
ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH W 2008 R. ¹⁾**

Wyniki szacunku wynikowego produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2008 r. przedstawiają się następująco:

- zbiory **zbóż ogółem** szacuje się na ok. 27,7 mln t, tj. o 1,9% więcej od zbiorów ubiegłorocznych i o 3,4% więcej od średnich zbiorów z lat 2001-2005; w tym zbiory **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** szacuje się na ok. 25,7 mln t, tj. o 1,7% więcej od uzyskanych w 2007 r. i o 3,8% więcej od średnich zbiorów z pięcioletki 2001-2005,
- zbiory **rzepaku i rzepiku** ocenia się na ok. 2,1 mln t, tj. na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego i o 80,5% więcej niż w pięcioleciu,
- zbiory **ziemniaków** ocenia się na 10,5 mln t, tj. o 11,3% mniej od zbiorów uzyskanych w 2007 r. i o 28,3% mniej od średnich zbiorów z lat 2001-2005,
- zbiory **buraków cukrowych** szacuje się na ok. 9,4 mln t, tj. o 26,1% mniej od ubiegłorocznych,
- zbiory **warzyw gruntowych** ocenia się na 4,4 mln t, tj. o 11,2% mniej od uzyskanych w 2007 r.,
- zbiory **owoców z drzew** szacuje się na 3,3 mln t, tj. o 160,3% więcej od zbiorów ubiegłorocznych,
- zbiory **owoców jagodowych** szacuje się na 0,6 mln t, tj. o 28,4% więcej od zbiorów 2007 r.

¹⁾Informacja zawiera wyniki trzeciego w br. tzw. wynikowego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, warzyw gruntowych oraz owoców z drzew i jagodowych, opracowanego na podstawie badań reprezentacyjnych zbóż i pozostałych upraw, przeprowadzonych w wylosowanych gospodarstwach indywidualnych, wyników sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek oraz ocen i ekspertyz przeprowadzonych w listopadzie br. Oceny i ekspertyzy przeprowadzili rzeczoznawcy GUS, poczynając od szczebla gminnego na podstawie lustracji pól i sadów. Powierzchnię upraw przyjęto wg wyników czerwcowego reprezentacyjnego badania użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów i pogłowia zwierząt gospodarskich przeprowadzonego na ok. 3% próbie gospodarstw indywidualnych oraz na podstawie sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek.

I. PRODUKCJA GŁÓWNYCH UPRAW ROLNYCH

Zboża

Siewy zbóż ozimych jesienią 2007 r. przeprowadzono na ogół w korzystnych warunkach agrometeorologicznych. Warunki wilgotnościowe gleby sprzyjały szybkiemu kiełkowaniu ziarna i wzrostowi roślin. Październik charakteryzował się małą ilością opadów i był chłodny. Znaczny spadek temperatury powietrza w drugiej dekadzie miesiąca spowolnił procesy życiowe roślin. Pierwsza połowa listopada była na ogół ciepła i wilgotna, dopiero w drugiej połowie listopada znacznie się ochłodziło, występowały przygruntowe przymrozki oraz opady deszczu ze śniegiem lub śniegu. Rośliny powoli weszły w stan zimowego spoczynku. Zboża ozime w końcowej fazie wzrostu były dobrze wyrosnięte – siane we wrześniu prawidłowo się rozkrzewiły, siane w październiku miały 2 – 3 liście.

Warunki agrometeorologiczne w zimie 2007/2008 były na ogół korzystne dla zbóż ozimych. Duże spadki temperatury były na ogół krótkotrwałe i nie wyrządziły szkód w uprawach zbóż ozimych.

Wznowienie wegetacji w 2008 r. nastąpiło wczesną wiosną. Już pod koniec lutego na prawie całym obszarze Polski wzrost temperatury powietrza i gleby spowodował wznowienie procesów fizjologicznych roślin. Ciepła i słoneczna pogoda w pierwszej i drugiej dekadzie marca umożliwiła rozpoczęcie siewów zbóż jarych, które kontynuowano w kwietniu (po krótkiej przerwie w trzeciej dekadzie marca wywołanej powrotem zimy).

Występujący od końca maja i w czerwcu duży niedobór opadów przy intensywnym usłonecznieniu i wysokich temperaturach powietrza spowodował nadmierne przesuszenie wierzchniej warstwy gruntu, zwłaszcza w rejonach północno-zachodniej i centralnej Polski. Zmniejszenie zapasów wilgoci w glebie w tych rejonach spowodowało pogorszenie stanu upraw – zwłaszcza zbóż jarych. Zboża jare słabo się kłosiły, a kłosa były niedostatecznie wyrosnięte i słabo wypełnione. Występujące w lipcu i sierpniu intensywne opady deszczu poprawiły stan uwilgotnienia gleby, co przyczyniło się do znacznego przyrostu masy ziarna zbóż ozimych, jednak nie wpłynęło w zasadniczy sposób na poprawę stanu zbóż jarych.

Warunki prowadzenia żniw były trudne z powodu nawracających opadów, również o charakterze burzowym, często połączonych z silnym wiatrem. W wielu rejonach kraju żniwa opóźniały się. Na przeważającym obszarze Polski zbiór zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zakończono w sierpniu.

Według danych z szacunku wynikowego powierzchnia uprawy **zbóż ogółem** wyniosła niespełna 8,6 mln ha i była wyższa od ubiegłorocznej o 245,9 tys. ha (o 2,9%) i o 202,1 tys. ha (o 2,4%) wyższa od średniej z lat 2001-2005.

Plony zbóż ogółem oszacowano na 32,2 dt/ha, tj. o 0,3 dt/ha (o 0,9%) mniej od uzyskanych w 2007 r., a w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 więcej o 0,3 dt/ha (o 0,9%).

Zbiory zbóż ogółem szacuje się na niespełna 27,7 mln t, tj. o 0,5 mln t (o 1,9%) więcej od uzyskanych w 2007 r., a w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 więcej o 0,9 mln t (o 3,4%).

Łączną powierzchnię **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** określono na nieco ponad 8,2 mln ha, tj. o 200,6 tys. ha (o 2,5%) więcej od powierzchni ubiegłorocznej i o 193,2 tys. ha (o 2,4%) więcej w porównaniu do średniej z lat 2001-2005.

Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 31,4 dt/ha, tj. o 0,2 dt/ha (o 0,6%) mniej od uzyskanych w roku ubiegłym, natomiast o 0,5 dt/ha (o 1,6%) więcej od średniej z lat 2001-2005.

Ocenia się, że wszystkie gatunki zbóż ozimych za wyjątkiem mieszanek zbożowych ozimych plonowały wyżej w porównaniu z plonami uzyskanymi w roku ubiegłym, natomiast wszystkie gatunki zbóż jarych plonowały niżej niż w 2007 r.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 25,7 mln t, tj. o nieco ponad 0,4 mln t (o 1,7%) więcej od ubiegłorocznych, natomiast w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 więcej o ponad 0,9 mln t (o 3,8%).

Tabl. 1. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2007	2008		
	w liczbach bezwzględnych			2007=100	
Ogółem					
Powierzchnia w mln ha	8,4	8,4	8,6	102,9	
Plony z 1 ha w dt	31,9	32,5	32,2	99,1	
Zbiory w mln t	26,8	27,1	27,7	101,9	
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi					
Powierzchnia w mln ha	8,0	8,0	8,2	102,5	
Plony z 1 ha w dt	30,9	31,6	31,4	99,4	
Zbiory w mln t	24,8	25,3	25,7	101,7	

a) Przeciętne roczne.

Zboża intensywne (pszenicę, jęczmień i pszenżyto) zasiano na powierzchni 4,8 mln ha, tj. więcej w porównaniu do powierzchni ubiegłorocznej o 213,4 tys. ha (o 4,6%). Udział powierzchni zbóż intensywnych w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

wyniósł 58,7% i jest to o 1,2 pkt więcej od roku ubiegłego (w roku poprzednim wzrost wyniósł 0,1 pkt).

Tabl. 2. Struktura zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2007	2008
	w %		
Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	100,0	100,0	100,0
z tego:			
Pszenica ozima	23,8	22,2	23,5
Pszenica jara	5,8	4,2	4,2
Żyto	20,0	16,4	17,0
Jęczmień ozimy	1,8	2,2	2,1
Jęczmień jary	11,3	13,2	12,6
Owies	6,8	7,3	6,7
Pszenżyto ozime	11,1	14,2	14,9
Pszenżyto jare	1,4	1,6	1,3
Mieszanki zbożowe ozime	0,8	1,1	0,9
Mieszanki zbożowe jare	17,1	17,7	16,7

a) *Przeciętne roczne.*

W grupie zbóż intensywnych zwiększyła się powierzchnia uprawy: pszenicy ozimej – o 155,8 tys. ha (o 8,8%), pszenicy jarej – o 10,1 tys. ha (o 3,0%), jęczmienia ozimego – o 2,6 tys. ha (o 1,5%) oraz pszenżyta ozimego – o 90,6 tys. ha (o 8,0%), natomiast zmniejszyła się powierzchnia zasiewów: jęczmienia jarego – o 28,4 tys. ha (o 2,7%) oraz pszenżyta jarego – o 17,4 tys. ha (o 13,8%). Przy plonach zbóż intensywnych ocenionych na 36,0 dt/ha, tj. o 0,2 dt/ha (o 0,6%) wyższych od ubiegłorocznych, zbiory tych zbóż szacuje się na ok. 17,4 mln t, tj. o blisko 0,9 mln t (o 5,4%) więcej od uzyskanych w 2007 r. (przy wyższej powierzchni uprawy zbóż intensywnych o około 213,4 tys. ha).

Zbóż ekstensywnych (żyta, owsa i mieszanek zbożowych) zasiano niespełna 3,4 mln ha, tj. mniej w porównaniu do powierzchni 2007 r. o 12,8 tys. ha (o 0,4%), a ich udział w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 41,3%, tj. o 1,2 pkt. mniej niż w roku ubiegłym.

W grupie zbóż ekstensywnych zwiększyła się jedynie powierzchnia uprawy żyta – o 80,3 tys. ha (o 6,1%), natomiast zmniejszyła się powierzchnia uprawy mieszanek zbożowych ozimych – o 15,9 tys. ha (o 18,5%), mieszanek zbożowych jarych – o 45,2 tys. ha (o 3,2%) i owsa – o 31,9 tys. ha (o 5,5%). Przy zmniejszonej powierzchni uprawy zbóż ekstensywnych i plonach wyszacowanych na 24,7 dt/ha tj. niższych od uzyskanych w roku

ubiegłym o 1,3 dt/ha (o 5,0%), ocenia się, że uzyskane zbiory są niższe od ubiegłorocznych o około 0,5 mln t (o 5,2%) i wynoszą niespełna 8,4 mln t.

W grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w porównaniu do 2007 r. zwiększyła się o 313,5 tys. ha (o 7,0%) powierzchnia uprawy **zbóż ozimych** i wyniosła 4,8 mln ha.

Ocenia się, że plony **zbóż ozimych** wyniosły 35,1 dt/ha i były wyższe od ubiegłorocznych o 1,4 dt/ha (o 4,2%). Najwyższe plony zbóż ozimych, powyżej 40,0 dt/ha, osiągnięto w województwach: opolskim (55,5 dt/ha) i dolnośląskim (43,0 dt/ha), natomiast najniższe plony zbóż ozimych poniżej 30,0 dt/ha uzyskano w województwach: podlaskim (27,8 dt/ha), mazowieckim (28,5 dt/ha), lubuskim (29,0 dt/ha) i łódzkim (29,5 dt/ha).

Tabl. 3. Plony zbóż ozimych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2007	2008	
	z 1 ha w dt			2007=100
Pszenica	39,6	40,9	42,8	104,6
Żyto	24,4	23,7	24,7	104,2
Jęczmień	36,0	38,2	40,0	104,7
Pszenżyto	32,9	33,5	34,3	102,4
Mieszanki zbożowe	29,2	30,9	29,5	95,5

a) *Przeciętne roczne*

Zbiory zbóż ozimych łącznie szacuje się na ponad 16,8 mln t, tj. o 1,7 mln t (o 11,3%) więcej od ubiegłorocznych, w tym zbiory:

- pszenicy ozimej na blisko 8,3 mln t, tj. o 1,0 mln t (o 13,9%) więcej niż w 2007 r.;
- żyta na ponad 3,4 mln t, tj. o ponad 0,3 mln t (o 10,3%) więcej niż w roku ubiegłym;
- pszenżyta ozimego na niespełna 4,2 mln t, tj. o ok. 0,4 mln t (o 10,4%) więcej niż w 2007 r.;
- jęczmienia ozimego na 0,7 mln t, tj. o około 40,4 tys. t (o 6,1%) więcej niż w 2007 r.;
- mieszanek zbożowych ozimych na ponad 0,2 mln t, tj. o 59,0 tys. t (o 22,2%) mniej niż w 2007 r.

Najwyższą produkcję ziarna zbóż ozimych, powyżej 2,3 mln t osiągnęło województwo wielkopolskie, natomiast najmniejszą, poniżej 0,5 mln t, odnotowano w województwach: świętokrzyskim, śląskim, małopolskim i lubuskim.

Powierzchnia **zbóż jarych** w porównaniu do zasiewów ubiegłorocznych zmniejszyła się o około 112,9 tys. ha (o 3,2%) i wyniosła nieco ponad 3,4 mln ha.

Plony **zbóż jarych** ocenia się na 26,1 dt/ha, tj. o 2,9 dt/ha (o 10,0%) mniej od uzyskanych w roku ubiegłym. Najwyższe plony zbóż jarych, powyżej 31,0 dt/ha uzyskano w województwach: opolskim (37,9 dt/ha), śląskim (31,7 dt/ha) i lubelskim (31,1 dt/ha), natomiast najniższe poniżej 20 dt/ha w województwach: lubuskim (15,5 dt/ha) oraz zachodniopomorskim (19,3 dt/ha).

Tabl. 4. Plony zbóż jarych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2007	2008	
	z 1 ha w dt			2007=100
Pszenica	31,1	31,5	29,1	92,4
Jęczmień	31,0	31,6	28,3	89,6
Owies	24,7	25,1	22,9	91,2
Pszenżyto	27,0	27,2	24,0	88,2
Mieszanki zbożowe ^{b)}	27,4	28,1	25,2	89,7

a) *Przeciętne roczne.*

Zbiory zbóż jarych łącznie szacuje się na nieco ponad 8,9 mln t, tj. o prawie 1,3 mln t (o 12,6%) mniej od uzyskanych w roku ubiegłym, w tym zbiory:

- pszenicy jarej na 1,0 mln t, tj. o ponad 51,7 tys. t (o 4,9%) mniej niż w 2007 r.;
- jęczmienia jarego na ponad 2,9 mln t, tj. o ponad 0,4 mln t (o 12,8%) mniej od zbiorów ubiegłorocznych;
- owsa na blisko 1,3 mln t, tj. o 0,2 mln t (o 13,7%) mniej niż w 2007 r.;
- pszenżyta jarego na blisko 0,3 mln t, tj. o prawie 82,5 tys. t (o 24,0%) mniej niż w 2007 r.;
- mieszanek zbożowych jarych na blisko 3,5 mln t, tj. o ponad 0,5 mln t (o 13,2%) mniej niż w roku ubiegłym.

Najwyższe zbiory zbóż jarych, powyżej 1,0 mln t uzyskały województwa: lubelskie i mazowieckie, natomiast najniższe poniżej 0,3 mln t uzyskano w województwach: lubuskim (ok. 0,1 mln t) i śląskim (ok. 0,3 mln t).

Na podstawie przeprowadzonego na przełomie października i listopada wynikowego szacunku produkcji upraw rolnych oszacowano, że w bieżącym roku zwiększyła się powierzchnia uprawy kukurydzy na ziarno. Powierzchnię uprawy kukurydzy na ziarno wyszacowano na 317,2 tys. ha (w porównaniu do roku ubiegłego zanotowano wzrost o 55,2 tys. ha, tj. o 21,1%). Przy plonach ziarna kukurydzy wyszacowanych na 58,1 dt/ha,

a więc o 7,6 dt/ha (o 11,6%) niższych od ubiegłorocznych, zbiory ziarna kukurydzy wyniosły ponad 1,8 mln t, tj. o ponad 0,1 mln t (o 7,1%) więcej od uzyskanych w roku ubiegłym.

Rzepak i rzepik

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (ozimego i jarego łącznie) wyniosła w br. 771,1 tys. ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o około 25,7 tys. ha (o 3,2%), ale większa o 291,7 tys. ha (o 60,8%) od średniej z lat 2001-2005. Zasiwy rzepaku i rzepiku jarego stanowiły tylko 2,9 % ogólnej powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku (w roku 2007 – 3,5%).

Na uzyskanie wyższych od ubiegłorocznych plonów rzepaku i rzepiku wpłynęły przede wszystkim:

- przeprowadzenie na ogół w optymalnych terminach agrotechnicznych siewów rzepaku i rzepiku ozimego oraz jarego,
- dość dobry stan plantacji rzepaku i rzepiku ozimego przed wejściem w okres zimowego spoczynku,
- niewielkie straty zimowe (zaorano tylko 0,8% powierzchni zasianej rzepakiem i rzepikiem ozimym),
- wydłużenie okresu wegetacji na skutek bardzo wczesnego wznowienia wegetacji wiosną,

Do czynników ograniczających plonowanie rzepaku i rzepiku w 2008 r. należy zaliczyć:

- niedobór opadów od połowy maja do połowy trzeciej dekady czerwca tj. w okresie wypełniania łuszczyń i nalewania nasion rzepaku i rzepiku,
- intensywne opady deszczu od ostatnich dni czerwca i w pierwszej połowie lipca, połączone z silnym wiatrem, które lokalnie przyczyniły się do wylegania rzepaku i rzepiku,
- nawracające opady deszczu od końca lipca i w sierpniu opóźniające zbiór dojrzałego już rzepaku ozimego i powodujące nadmierne osypywanie nasion z łuszczyń podczas zbiorów, a także pogarszające jakość zebranego ziarna.

Uzyskane w tym roku plony rzepaku i rzepiku wyszacowano na 27,6 dt/ha, a więc były one o 0,9 dt/ha (o 3,4%) wyższe od ubiegłorocznych, i o 3,0 dt/ha (o 12,2%) wyższe od średniej z lat 2001-2005. Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na 2,1 mln t, tj. o 2,5 tys.t, tj. (o 0,1%) mniej od uzyskanych w roku ubiegłym, natomiast o 0,9 mln t, tj. o 80,5% więcej od

średniej z lat 2001-2005.

Tabl. 5. Produkcja rzepaku i rzepiku

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2007	2008	
	w liczbach bezwzględnych			2007=100
Powierzchnia w tys. ha	479,4	796,8	771,1	96,8
Plony z 1 ha w dt	24,6	26,7	27,6	103,4
Zbiory w tys. t	1178,4	2129,9	2127,3	99,9

a) *Przeciętne roczne.*

Wyższe od ubiegłorocznych zbiory rzepaku i rzepiku odnotowano w 6 województwach, przy czym w 2 województwach wzrost zbiorów był wynikiem zwiększenia powierzchni uprawy i wyższych plonów. W 2 województwach wzrost zbiorów nastąpił jedynie na skutek zwiększenia powierzchni uprawy, a w 1 województwie wzrost zbiorów nastąpił w wyniku zwiększania plonów pomimo zmniejszenia areału uprawy. W 1 województwie wzrost zbiorów zanotowano wskutek zwiększenia powierzchni zasiewów pomimo zmniejszenia plonowania.

Największe zbiory rzepaku i rzepiku, powyżej 300,0 tys. ton, uzyskano w województwach: wielkopolskim (322,0 tys. t), dolnośląskim (309,4 tys. t) i kujawsko-pomorskim (308,5 tys. t), natomiast najmniejsze, poniżej 10,0 tys. ton odnotowano w województwie podlaskim (ok. 9,8 tys. t).

Ziemniaki

Powierzchnia uprawy ziemniaków w bieżącym roku wyniosła 548,9 tys. ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o 20,7 tys. ha (o 3,6%) oraz mniejsza o 264,1 tys. ha (o 32,5%) od średniej z lat 2001-2005.

Zmniejszenie powierzchni uprawy ziemniaków w porównaniu do ubiegłorocznej nastąpiło w prawie wszystkich województwach, a największe w województwach: wielkopolskim (o 4,1 tys. ha), małopolskim (o 3,6 tys. ha), podkarpackim (o 3,5 tys. ha) i lubelskim (o 3,2 tys. ha). W 4 województwach nastąpiło zwiększenie powierzchni uprawy ziemniaków, a największy wzrost uprawy zanotowano w województwach: kujawsko-pomorskim (o 1,9 tys. ha), opolskim (o 1,6 tys. ha), zachodniopomorskim (o ponad 0,5 tys. ha) i świętokrzyskim (o około 0,5 tys. ha).

Tabl. 6. Produkcja ziemniaków

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2007	2008	
	w liczbach bezwzględnych			2007=100
Powierzchnia w tys. ha	813,0	569,6	548,9	96,4
Plony z 1 ha w dt	180	207	191	92,3
Zbiory w mln t	14,6	11,8	10,5	88,7

a) *Przeciętne roczne.*

Plony ziemniaków wyniosły 191 dt/ha i były niższe od ubiegłorocznych o 16 dt/ha (o 7,7%), natomiast wyższe o 11 dt/ha (o 6,1%) od średnich plonów z lat 2001-2005. Najwyższe plony, powyżej 210 dt/ha uzyskano w województwach: opolskim (233 dt/ha), pomorskim (218 dt/ha) i zachodniopomorskim (215 dt/ha), a najniższe, poniżej 180 dt/ha w województwach: wielkopolskim (165 dt/ha), małopolskim (173 dt/ha) i lubuskim (177 dt/ha).

Do czynników mających wpływ na niezbyt wysoki poziom tegorocznych plonów ziemniaków należy zaliczyć:

- niewielkie wykorzystanie kwalifikowanego materiału sadzeniakowego,
- niekorzystne warunki pogodowe w czasie wegetacji (okres znacznego niedoboru wilgoci w glebie w maju i czerwcu, nadmierne uwilgotnienie – we wrześniu),
- na ogół niezbyt dobre wyrośnięcie bulw odmian wczesnych, spowodowane niedostateczną ilością wilgoci w glebie oraz występowanie zjawiska „dzieciuchowatości” ziemniaków odmian średnio-późnych i późnych,
- brak nawadniania na większości plantacji w okresie występowania znacznego niedoboru wilgoci,
- brak prawidłowej agrotechniki na wielu plantacjach ziemniaków:
  - niedostateczny poziom nawożenia na wielu plantacjach ziemniaków,
  - ograniczone stosowanie ochrony ziemniaków na plantacjach towarowych ze względu na suszę i wysokie temperatury powietrza oraz względy ekonomiczne,
  - silne wtórne zachwaszczenie ziemniaków na wielu plantacjach,
- straty podczas wykopków ziemniaków spowodowane nadmiernymi opadami deszczu w tym okresie.

Zbiory ziemniaków w bieżącym roku wyniosły około 10,5 mln t, a więc były niższe o ok. 1,3 mln t (o 11,3%) od ubiegłorocznych i niższe o 4,1 mln t (o 28,3%) od średnich zbiorów z lat 2001-2005.

Największą produkcję ziemniaków przekraczającą 1,0 mln t odnotowano w województwach: mazowieckim (1,6 mln t) i łódzkim (1,2 mln t), natomiast najniższe zbiory nie przekraczające 300,0 tys. t odnotowano w województwach: lubuskim (210,1 tys. t) oraz warmińsko-mazurskim (248,4 tys. t).

Ziemniaki odmian późnych ze zbiorów bieżącego roku wykazują dość dobrą jakość, co może wpłynąć na małe straty podczas przechowywania.

Buraki cukrowe

Siewy buraków cukrowych w bieżącym roku rozpoczęto lokalnie na przełomie marca i kwietnia, jednak występujące w tym okresie niekorzystne warunki pogodowe utrudniały prowadzenie siewów.

Wysiane wcześniej buraki cukrowe wschodziły nierównomiernie, a wschody przedłużały się, natomiast wschody buraków wysianych w późniejszych terminach agrotechnicznych były wyrównane. W czerwcu, ze względu na znaczny niedobór opadów na wielu plantacjach obserwowano zahamowanie wegetacji buraków cukrowych. Brak wilgoci wpłynął na głębokie ukorzenie się roślin.

Poprawa warunków wilgotnościowych w pierwszej połowie lipca przyczyniła się do zintensyfikowania wzrostu liści i korzeni buraków cukrowych.

Wegetacja buraków cukrowych w bieżącym roku wydłużyła się, co przy korzystnym układzie warunków pogodowych w końcowym okresie wegetacji dodatkowo wpłynęło na przyrost masy buraków cukrowych.

Według wynikowego szacunku powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniosła 213,5 tys. ha, tj. o 34,0 tys. ha (o 13,7%) mniej od ubiegłorocznej i o 84,6 tys. ha (o 28,4%) mniej od średniej z lat 2001-2005.

Plony buraków cukrowych w bieżącym roku szacuje się na 439 dt/ha, tj. o 74 dt/ha (o 14,4%) mniej od plonów uzyskanych w roku ubiegłym, natomiast więcej od średniej z lat 2001-2005 o 28 dt/ha (o 6,8%). Najwyższe plony przekraczające 500 dt/ha wyszacowano w województwie małopolskim (549 dt/ha), a najniższe, poniżej 400 dt/ha, w województwach: lubuskim (312dt/ha), wielkopolskim (397dt/ha) i kujawsko-pomorskim (398 dt/ha).

Tabl. 7. Produkcja buraków cukrowych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2007	2008 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2007=100
Powierzchnia w tys. ha	298,0	247,4	213,5	86,3
Plony z 1 ha w dt	411	513	439	85,6
Zbiory w mln t	12,2	12,7	9,4	73,9

a) Przeciętne roczne b) Szacunek wynikowy.

Zbiory buraków cukrowych w bieżącym roku określa się na blisko 9,4 mln t, tj. o ok. 3,3 mln t (o 26,1%) mniej od zbiorów uzyskanych w roku ubiegłym i o ok. 2,9 mln t (o 23,4 %) mniej od średniej z lat 2001-2005.

Największą produkcję buraków cukrowych powyżej 1,5 mln t odnotowano w województwach: wielkopolskim (ok. 1,8 mln t) i lubelskim (1,7 mln t), zaś najmniejszą poniżej 100,0 tys. t w województwach: podlaskim (2,2 tys t), lubuskim (49,7 tys. t), małopolskim (58,3 tys. t) i śląskim (78,2 tys. t).

II. PRODUKCJA GŁÓWNYCH UPRAW OGRODNICZYCH

Warzywa gruntowe

W bieżącym roku ogólna **powierzchnia uprawy warzyw gruntowych z uwzględnieniem uprawy w ogrodach przydomowych** wynosiła ok. 198 tys. ha i była niższa od ubiegłorocznej o 8,9%. W porównaniu do roku ubiegłego nastąpiło zmniejszenie powierzchni uprawy wszystkich podstawowych gatunków warzyw gruntowych, a największe dla cebuli, buraków ćwikłowych, kapusty i marchwi, natomiast dla kalafiorów tylko nieznaczne.

W bieżącym roku warunki agrometeorologiczne dla uprawy warzyw gruntowych były bardzo zróżnicowane. Znaczne wahania temperatury podczas wschodów roślin oraz w początkowej fazie ich wzrostu, a także czerwcowy brak dostatecznej ilości wilgoci w glebie i lipcowe chłody wpłynęły na ogół niekorzystnie na plonowanie warzyw, zwłaszcza odmian wczesnych. Późniejsza poprawa pogody sprzyjała na ogół wzrostowi roślin, jednak szacuje się, że plony większości gatunków były niższe niż w roku ubiegłym.

Zbiory warzyw gruntowych wyniosły 4430 tys. t, tj. o 11,2% mniej od dość wysokich zbiorów roku ubiegłego, przy czym największy spadek produkcji zanotowano dla

cebuli, której zbiory w poprzednim sezonie wegetacyjnym były bardzo wysokie. Niższa w porównaniu do ubiegłorocznej produkcja warzyw gruntowych była przede wszystkim wynikiem znacznego ograniczenia arealu ich uprawy, a także nieco słabszego plonowania.

Tabl. 8. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2007	2008	
	w tys. t			2007=100
Ogółem	4653	4987	4430	88,8
kapusta	1365	1325	1201	90,6
kalafiorzy	205	228	221	97,1
cebula	701	752	618	82,2
marchew jadalna	861	938	817	87,1
buraki ćwikłowe	365	375	322	86,0
ogórki	280	293	272	92,8
pomidory	235	278	257	92,8
pozostałe ^{b)}	641	798	721	90,4

a) Przeciętne roczne. b) Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

Szacuje się, że łączna produkcja **kapusty** wyniosła w bieżącym roku ok. 1,2 mln t, tj. o 9,4% mniej niż w 2007 r. Zmniejszenie zbiorów kapusty było jedynie wynikiem ograniczenia arealu jej uprawy, natomiast plonowanie było nawet nieco wyższe od dość wysokiego ubiegłorocznego. W bieżącym roku warunki agrometeorologiczne sprzyjały dobremu plonowaniu zwłaszcza kapusty odmian późnych.

Zbiory **kalafiorów** wyniosły 221 tys. t i były o 2,9% niższe niż w roku ubiegłym. Spadek produkcji w porównaniu do roku ubiegłego był zarówno wynikiem zmniejszenia powierzchni uprawy, jak i nieco niższego plonowania. Jednak warunki wzrostu dla kalafiorów, podobnie jak dla kapusty, były na ogół korzystne.

Produkcja **cebuli** w bieżącym roku wyniosła ok. 618 tys. t, tj. o 17,8% mniej w porównaniu do bardzo wysokich zbiorów roku ubiegłego. Zmniejszenie zbiorów było wynikiem znacznego ograniczenia arealu uprawy (o 12,3%) oraz niższego w porównaniu do poprzedniego sezonu wegetacji plonowania (o 6,4%). Cebula z tegorocznych zbiorów jest drobniejsza, lecz sprzyjające warunki agrometeorologiczne w sierpniu i we wrześniu przyczyniły się do dobrego zaschnięcia cebuli i tym samym do zwiększenia jej jakości przechowalniczej.

Warunki dla plonowania **warzyw korzeniowych**, w bieżącym roku, podobnie jak dla kapustnych, były początkowo niezbyt korzystne, lecz późniejsza poprawa pogody sprzyjała dorastaniu tych warzyw i pozwoliła uzyskać plony tylko nieznacznie niższe od dość wysokich ubiegłorocznych. Jednak znaczny spadek powierzchni uprawy wpłynął na uzyskanie zdecydowanie niższych zbiorów. Tegoroczna produkcja **marchwi jadalnej** wyniosła 817 tys. t (o 12,9% mniej), natomiast produkcja **buraków ćwikłowych** wyniosła 322 tys. t (o 14,0% mniej od uzyskanej w 2007 r.).

Korzystne warunki meteorologiczne począwszy od końca lipca sprzyjały plonowaniu pomidorów i mimo ograniczenia areалу uprawy (o 9,0%) pozwoliły uzyskać zbiory jedynie o 7,2% niższe od ubiegłorocznych. Produkcja **pomidorów** w 2008 r. wyniosła 257 tys. t. Tegoroczne zbiory **ogórków** były także o 7,2% niższe od uzyskanych w 2007 r. i wyniosły 272 tys. ton. Jednak na obniżenie produkcji ogórków w porównaniu do roku poprzedniego wpłynęło nie tylko ograniczenie areálu ich uprawy, lecz także nieco niższe plonowanie.

Łączne zbiory **warzyw „pozostałych”** wyszacowano na 721 tys. t, tj. o 9,6% mniej od uzyskanych w roku ubiegłym. Spadek produkcji warzyw z tej grupy wystąpił zarówno na skutek zmniejszenia powierzchni ich uprawy, jak i nieco słabszego plonowania większości z nich.

Warzywa spod osłon

Powierzchnia uprawy warzyw pod osłonami była o 1,3% niższa od ubiegłorocznej i wynosiła 5256 ha.

Zbiory warzyw spod osłon oszacowane zostały na ok. 772 tys. t, tj. o 6,8% wyżej niż w roku ubiegłym. W porównaniu do ubiegłorocznej wzrosła najbardziej produkcja pomidorów spod osłon oraz łączna produkcja spod osłon warzyw z grupy pozostałe, natomiast w mniejszym stopniu - zbiory ogórków. Zbiory pomidorów spod osłon oszacowano na blisko 445 tys. t (wzrost o 7,9%), a ogórków spod osłon na ok. 228 tys. t (wzrost o 4,7%). Łączna produkcja pozostałych warzyw spod osłon została oszacowana na blisko 99 tys. t, tj. o 6,8% więcej w porównaniu do roku ubiegłego.

Owoce z drzew

W bieżącym roku produkcja owoców z drzew wyniosła 3288 tys. t, tj. o ok. 160% więcej od klęskowej ubiegłorocznej. Znacznie wyższa od ubiegłorocznej była produkcja wszystkich gatunków owoców z drzew. Największy wzrost zbiorów w porównaniu do roku

poprzedniego zanotowano dla moreli i brzoskwiń oraz jabłek, tj. gatunków, które w 2007 roku najbardziej ucierpiały z powodu wiosennych mrozów.

Z powodu łagodnej zimy 2007/2008, w bieżącym roku obserwowano nasilenie występowania szkodników i chorób, szczególnie parcha jabłoni.

Tabl. 9. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	2001- 2005 ^{a)}	2007	2008	
	w tys. t			2007=100
Ogółem	2762	1263	3288	260,3
jabłonie	2325	1040	2831	272,2
grusze	79	31	73	236,8
śliwy	114	53	114	212,4
wiśnie	177	108	202	187,3
czereśnie	43	20	41	202,2
pozostałe ^{b)}	24	11	28	251,1
w tym orzechy włoskie	7	6	12	181,7

a) Przeciętne roczne. b) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Szacuje się, że zbiory **jabłek** w bieżącym roku były rekordowe i wyniosły ok. 2831 tys. t, tj. o ponad 172% więcej od klęskowych zbiorów ubiegłorocznych, jednakże było to wynikiem jedynie znacznie wyższego plonowania (wzrost plonów o ok.178% w porównaniu do 2007 r.). Tegoroczna produkcja jabłek jest również wyższa od średniej z lat 2001- 2005 (o 21,8%). Zbiory jabłek mogłyby być jeszcze wyższe, gdyby wszystkie owoce zostały zebrane; część jabłek pozostała jednak na drzewach, a owoce niektórych odmian szybko opadły i tylko częściowo zostały zebrane spod drzew. Jabłka z tegorocznych zbiorów są na ogół dobrze wyrośnięte i wykolorowane, zaś jakość przechowalnicza jabłek może być słabsza od przeciętnej.

Zbiory **gruszek** w bieżącym roku wyniosły blisko 73 tys. t, tj. były o 136,8% wyższe od bardzo niskich zbiorów 2007 roku. Spowodowane było to znacznym wzrostem plonowania tego gatunku w porównaniu do klęskowego roku ubiegłego. Plony grusz były o blisko 137% wyższe od ubiegłorocznych, lecz tylko nieznacznie wyższe od średnich plonów z lat 2001 – 2005 (o 5,7 %). W wyniku ograniczania areału uprawy grusz w ostatnich kilku latach, tegoroczna produkcja gruszek była nawet niższa od średniej z lat 2001 – 2005 (o 7,4 %).

Produkcja **śliwek** w 2008 r. wyniosła blisko 114 tys. t, tj. o 112,4% więcej od klęskowych zbiorów roku poprzedniego, a na poziomie zbliżonym do średniej z lat 2001 –

2005, mimo niższej od średniej z tych lat powierzchni uprawy (o 18,5%). Plony śliwek, podobnie jak innych gatunków owoców z drzew, były znacznie wyższe od ubiegłorocznych (wzrost o 123,2%), a także o 22,8% wyższe od tej średniej z tych lat 2001 – 2005.

Zbiory **wiśni** wyniosły około 202 tys. t i były zdecydowanie wyższe od bardzo niskich ubiegłorocznych (o 87,3%), z powodu uzyskania w bieżącym roku znacznie wyższych plonów (wzrost o 95,1%). Tegoroczna produkcja wiśni była także o 13,9% wyższa od średniej z lat 2001 – 2005.

Zbiory **czereśni** wyniosły ok. 41 tys. t, tj. ponad dwa razy więcej od produkcji 2007 r., co było również wynikiem znacznie wyższego plonowania tego gatunku (wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym o przeszło 110%).

Łączna produkcja **brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich** była o przeszło 151% wyższa od klęskowej produkcji ubiegłorocznej i wyniosła 27,8 tys. t. Wpłynęło na to znaczne zwiększenie zbiorów moreli (o ponad 280%) i brzoskwiń (o blisko 235%), a produkcja orzechów włoskich była wyższa o 81,7% od ubiegłorocznej. Większość nowych plantacji orzechów włoskich nie weszła jeszcze w okres owocowania.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Łączne zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosły 553 tys. t i były o 28,4% wyższe od ubiegłorocznych. W bieżącym roku zanotowano wzrost produkcji wszystkich gatunków owoców z tej grupy, a największy dla malin i porzeczek.

Tabl. 10. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2001 - 2005 ^{a)}	2007	2008	
	w tys. t			2007=100
Ogółem	475	431	553	128,4
truskawki	179	175	201	115,0
maliny	51	56	82	144,6
porzeczki	181	139	197	141,9
agrest	22	14	16	117,6
pozostałe ^{b)}	41	48	58	122,4

a) Przeciętne roczne. b) Aronia, borówka wysoka oraz inne krzewy owocowe i plantacje jagodowe.

Do szacunku produkcji truskawek, podobnie jak w latach poprzednich, włączono areal uprawy tego gatunku z ogrodów przydomowych. Łączna powierzchnia uprawy **truskawek** w bieżącym roku wyniosła 54,2 tys. ha, a łączne zbiory owoców tego gatunku - 201 tys. t i były o 15,0% wyższe od zbiorów 2007 r. Wpłynął na to przede wszystkim wzrost plonowania, a także, choć w mniejszym stopniu, zwiększenie areалу uprawy. W bieżącym roku na plantacjach truskawek nie odnotowano znaczących strat mrozowych, ani przymrozkowych, a warunki podczas wegetacji były na ogół sprzyjające, jedynie na plantacjach nienawadnianych owoce były drobniejsze i gorszej jakości.

Łączne zbiory **porzeczek** wyniosły blisko 197 tys. t, tj. o 41,9% więcej niż w 2007 r. Tegoroczne plony porzeczek były o ponad 50% wyższe od bardzo niskich ubiegłorocznych.

Tegoroczna produkcja **malin**, w wyniku zwiększenia ich plonowania w porównaniu do roku poprzedniego (o 48,9%), była o 44,6% wyższa od ubiegłorocznej i wyniosła blisko 82 tys. t. Wpłynęły na to sprzyjające warunki w okresie wegetacji, szczególnie podczas zbiorów. Do zwiększenia produkcji przyczynił się także dobry urodzaj malin jesiennych.

Zbiory **agrestu** oszacowano w 2008 roku na ponad 16 tys. t, tj. o 17,6% więcej niż w roku poprzednim. Wzrost produkcji był jedynie wynikiem lepszego plonowania, gdyż powierzchnia uprawy tego gatunku zmniejszyła się w porównaniu do roku 2007 (tendencja ta jest obserwowana od kilku lat).

Łączne zbiory **pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych** wyniosły ponad 58 tys. t, tj. o 22,4% więcej niż w 2007 r. W porównaniu z rokiem ubiegłym znacznie wyższa była produkcja borówki wysokiej. Było to wynikiem zarówno znacznie wyższego plonowania, jak i zwiększenia areалу jej uprawy, który z roku na rok systematycznie wzrasta. W wyniku znacznego wzrostu plonów zdecydowanie większe w porównaniu do roku ubiegłego były też zbiory aronii.

PRZEBIEG WARUNKÓW AGROMETEOROLOGICZNYCH ORAZ JESIENNA OCENA STANU UPRAW

JESIEŃ 2007

Warunki termiczno-wilgotnościowe w okresie jesieni 2007 r. - a więc w okresie siewów upraw ozimych pod zbiory 2008 były zróżnicowane, na ogół korzystne dla wzrostu i rozwoju roślin. Notowane we wrześniu częste, rejonami obfite opady deszczu, przyczyniły się do dobrego, a lokalnie w województwach południowo-wschodniej, południowej i północnej Polski nadmiernego uwilgotnienia gleby. Dobre uwilgotnienie gleby korzystnie wpłynęło na stan trwałych użytków zielonych i upraw poplonowych.

W pierwszej dekadzie września ukończono siew rzepaku ozimego, wykonywano orki przedsiębne i rozpoczęto siewy zbóż ozimych. Warunki wilgotnościowe gleby sprzyjały szybkiemu kiełkowaniu ziarna i wschodom roślin.

Warunki agrometeorologiczne w październiku były zróżnicowane. Przebieg pogody w pierwszej dekadzie miesiąca sprzyjał wykonywanym jeszcze siewom zbóż ozimych, kiełkowaniu ziarna, wschodom, wzrostowi i rozwojowi roślin oraz stwarzał korzystne warunki dla przeprowadzania dalszych prac polowych. Notowane w drugiej dekadzie miesiąca ochłodzenie spowolniło procesy życiowe roślin. Występujące w ciągu miesiąca okresy z dużymi wahaniami dobowej temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu ozimin.

Do połowy listopada na ogół zakończono orki przedzimowe. Występujące w drugiej dekadzie listopada znaczne ochłodzenie oraz opady deszczu ze śniegiem i śniegu przyczyniły się początkowo do zwolnienia procesów życiowych roślin, a później do zahamowania wegetacji.

Rośliny w końcowej fazie jesiennego wzrostu były bardzo dobrze wyrosnięte i rozkrzewione, a przed wejściem w okres zimowego spoczynku odpowiednio zahartowane. Stan zasiewów zbóż ozimych przed wejściem w stan zimowego spoczynku oceniono jako dobry.

ZIMA 2007/2008

Przebieg pogody w grudniu i styczniu nie stwarzał większych zagrożeń dla zimujących upraw, choć przejściowo występowały warunki, które mogły powodować zakłócenia w zimowym spoczynku ozimin lub straty w uprawach. Utrzymująca się

w pierwszej połowie grudnia wysoka, jak na tę porę roku temperatura powietrza powodowała zakłócenia w zimowym spoczynku roślin. W trzeciej dekadzie miesiąca zanotowano natomiast znaczne ochłodzenie – temperatury powietrza przy powierzchni gruntu obniżyły się do -10°C , a lokalnie nawet do -20°C . Spadki temperatury były na ogół krótkotrwałe i mimo niewielkiej pokrywy śnieżnej nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby na wysokości węzła krzewienia roślin.

W bieżącym roku wznowienie wegetacji roślin nastąpiło bardzo wcześnie. Pod koniec lutego wzrost temperatury powietrza i gleby na prawie całym obszarze Polski spowodował wznowienie procesów fizjologicznych roślin. Zaobserwowano ruszenie wegetacji zbóż ozimych, rzepaku ozimego i roślinności na trwałych użytkach zielonych. Stopień uwilgotnienia ornej warstwy gleby na początku okresu wegetacyjnego był dobry i zabezpieczał potrzeby wodne roślin. Na początku marca, głównie w zachodniej części kraju, korzystne warunki agrometeorologiczne umożliwiły wykonywanie pierwszych wiosennych prac polowych.

WIOSNA 2008

Ciepła i słoneczna pogoda w pierwszej i drugiej dekadzie marca sprzyjała obsychaniu pól i ogrzewaniu gleby, umożliwiając prowadzenie prac polowych na obszarze całego kraju. Rejonami w pierwszej, a na znacznym obszarze kraju w drugiej dekadzie marca przystąpiono do siewu zbóż jarych – owsa, pszenicy jarej, jęczmienia jarego, a także pszenżyta jarego. W trzeciej dekadzie miesiąca w wyniku ochłodzenia i opadów śniegu nastąpiło pogorszenie warunków wykonywania prac polowych. Rozpoczęte w marcu siewy kontynuowano w kwietniu.

Warunki termiczno-wilgotnościowe w kwietniu sprzyjały wzrostowi i rozwojowi roślin oraz powszechnie prowadzonym pracom polowym. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby na przeważającym obszarze kraju zabezpieczało potrzeby wodne roślin, a miejscami gdzie opady były intensywne, wystąpił nadmiar wody.

Lokalnie w pierwszej, a na znacznym obszarze kraju w drugiej dekadzie kwietnia żyto i pszenżyto ozime, a nieco później pszenica ozima oraz trawy łąkowe weszły w fazę strzelania w źdźbło.

W pierwszej i drugiej dekadzie kwietnia prowadzono rozpoczęte rejonami pod koniec marca siewy zbóż jarych, a pod koniec miesiąca na przeważającym obszarze kraju prace te

zakończono. W trzeciej dekadzie kwietnia stopniowo zaczęły pojawiać się wschody roślin, które były hamowane porannymi dużymi spadkami temperatury.

W drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca powszechnie sadzono ziemniaki, wykonywano siew buraków cukrowych, a w trzeciej dekadzie kwietnia rozpoczęto siew kukurydzy uprawianej na zielonkę i na ziarno. W połowie miesiąca na plantacjach rzepaku ozimego rozpoczęło się wykształcanie pąków kwiatowych, a pod koniec miesiąca (głównie w południowej i zachodniej części kraju) obserwowano jego kwitnienie. W końcu kwietnia lokalnie rozpoczęło się również kwitnienie traw łąkowych. Rejonami w połowie miesiąca, a prawie w całym kraju w trzeciej dekadzie kwietnia obserwowano kwitnienie drzew i krzewów owocowych.

Przebieg warunków agrometeorologicznych w maju sprzyjał powszechnie wykonywanym pracom polowym i był na ogół korzystny dla wzrostu i rozwoju roślin. W pierwszej połowie maja powszechnie kwitły drzewa owocowe. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby na początku pierwszej dekady maja na przeważającym obszarze kraju zabezpieczało potrzeby wodne roślin, a ciepła i słoneczna pogoda sprzyjała ich wzrostowi i rozwojowi. W pierwszej dekadzie miesiąca kończono rozpoczęte w kwietniu sadzenie ziemniaków, siewy buraków cukrowych oraz siewy kukurydzy uprawianej na ziarno i na zielonkę. W drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca zboża jare weszły w fazę strzelania w źdźbło, a następnie rozpoczęło się ich kłoszenie. Zboża ozime w tym czasie kłosiły się, a pod koniec miesiąca na przeważającym obszarze kraju obserwowano ich kwitnienie. Pod koniec maja przystąpiono do zbioru I pokosu siana łąkowego. Pogoda sprzyjała dosuszaniu siana.

LATO 2008

Występująca w czerwcu słoneczna i bardzo ciepła pogoda oraz duży niedobór opadów spowodowały nadmierne przesuszenie wierzchniej warstwy gruntu, którego największe nasilenie wystąpiło w północno-zachodniej i centralnej Polsce. Zmniejszenie zapasów wody w glebie spowodowało, że stan upraw roślin okopowych i zbóż, zwłaszcza jarych uległ w I i II dekadzie czerwca znacznemu pogorszeniu. Na terenach gdzie wystąpił duży niedobór opadów obserwowano bardzo słabe wyrośnięcie zwłaszcza upraw zbóż jarych, słabe ich wykłoszenie oraz niedostateczne wykształcenie i wypełnienie kłosów. W czerwcu zaobserwowano również duży opad zawiązków owoców na drzewach i krzewach owocowych.

Warunki pogodowe sprzyjały jednak dosuszaniu siana, bardzo niekorzystnie natomiast wpłynęły na odrost roślinności na trwałych użytkach zielonych.

Lipcowe, intensywne opady deszczu często o charakterze burzowym występujące na obszarze całego kraju przyczyniły się do poprawy wzrostu roślinności zarówno w uprawach polowych, jak i na trwałych użytkach zielonych, jednak nie wpłynęły w zasadniczy sposób na poprawę stanu upraw zbóż jarych – zwłaszcza owsa. W wyniku intensywnych opadów deszczu połączonych z silnie wiejącym wiatrem pojawiły się wylegnięcia zbóż – głównie żyta, a lokalnie również rzepaku. W trzeciej dekadzie lipca na przeważającym obszarze kraju powszechnie prowadzono zbiór zbóż ozimych, a w wielu rejonach kraju rozpoczęto również zbiór zbóż jarych. W całym kraju do końca lipca zakończono zbiór rzepaku i rzepiku. W połowie lipca przystąpiono do sprzętu drugiego pokosu siana łąkowego i wieloletnich roślin motylkowych. Deszczowa pogoda w lipcu utrudniała prowadzenie żniw i dosuszanie siana, natomiast korzystnie wpływała na odrost roślinności na trwałych użytkach zielonych. Rozpoczęte w lipcu żniwa zbóż ozimych na przeważającym obszarze kraju zakończono w drugiej dekadzie sierpnia, natomiast sprzęt zbóż jarych zakończono w trzeciej dekadzie miesiąca. W sierpniu prowadzono rozpoczęty w lipcu zbiór drugiego lub trzeciego pokosu traw łąkowych i wieloletnich roślin motylkowych. Częste opady deszczu również w sierpniu utrudniały sprawne zakończenie prac żniwnych i dosuszanie siana, korzystnie natomiast wpływały na wzrost roślin okopowych w tym buraków cukrowych, upraw warzywniczych, dorastanie owoców w sadach, odrost roślinności łąkowej. W trzeciej dekadzie sierpnia rozpoczęto siewy rzepaku ozimego pod zbiory 2009 r., prace te zakończono na przeważającym obszarze kraju w pierwszej dekadzie września.

JESIEŃ 2008

We wrześniu prowadzono powszechnie siewy zbóż ozimych pod zbiory 2009 r. W ciągu września kontynuowano rozpoczęte w sierpniu wykopki ziemniaków, a w trzeciej dekadzie miesiąca przystąpiono do zbioru buraków cukrowych. Notowane we wrześniu częste, a rejonami również obfite opady deszczu lokalnie w województwach południowej i południowo wschodniej Polski spowodowały nadmierne uwilgotnienie gleby, co utrudniało prowadzenie jesiennych prac polowych. Warunki wilgotnościowe sprzyjały szybkiemu kiełkowaniu ziarna i wschodom ozimin.

Warunki agrometeorologiczne w październiku były korzystne dla rolnictwa. Występująca w drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca ciepła i słoneczna pogoda, przy

utrzymującym się na przeważającym obszarze kraju dostatecznym uwilgotnieniu gleby sprzyjały powszechnie wykonywanym jesiennym pracom polowym oraz dalszym wschodom, wzrostowi i rozwojowi ozimin. Oziminy wysiane w październiku stopniowo wschodziły, a te wysiane we wrześniu pod koniec października zaczęły się krzewić. Na obszarze całego kraju nadal trwał okres pastwiskowy. W listopadzie dobiegł końca zbiór buraków cukrowych, poplonów ścierniskowych, kukurydzy na ziarno. Występujące w trzeciej dekadzie listopada krótkotrwałe ochłodzenie oraz opady deszczu ze śniegiem i śniegu przyczyniły się jedynie do zwolnienia procesów życiowych roślin.

WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE PRODUKCJI UPRAW OGRODNICZYCH W 2008 R.

W okresie zimowym 2007/2008 r. nie odnotowano znaczących uszkodzeń w uprawach sadowniczych i na plantacjach truskawek, jednak z uwagi na bardzo łagodną zimę w bieżącym roku obserwowano nasilenie występowania szkodników oraz chorób drzew i krzewów owocowych, szczególnie parcha jabłoni (majowe deszcze i chłody utrudniały walkę z chorobami i szkodnikami). Wcześniejsze ruszenie wegetacji przyspieszyło kwitnienie upraw sadowniczych. Po roku słabego owocowania, w bieżącym roku drzewa kwitły bardzo obficie, jednak niekorzystne warunki atmosferyczne podczas kwitnienia oraz słaby oblot pszczoł spowodowały nieco gorsze zapylenie i zawiązywanie owoców. W bieżącym sezonie wegetacji zaobserwowano również duży opad zawiązków, mimo tego potencjał produkcji owoców był bardzo duży i przy korzystnych warunkach dalszej wegetacji pozwolił osiągnąć bardzo dobre zbiory.

Kwitnienie i zawiązywanie owoców truskawek było na ogół bardzo dobre. Niekorzystne warunki agrometeorologiczne podczas zbiorów spowodowane niedostateczną ilością wilgoci w glebie były czynnikami ograniczającymi produkcję. Brak opadów deszczu w okresie zbiorów przy jednocześnie występujących wysokich temperaturach powietrza, spowodował, że truskawki z plantacji nienawadnianych, były drobniejsze i słabszej jakości.

Z uwagi na bardzo wczesną wiosnę siewy warzyw gruntowych rozpoczęły się o około dwa tygodnie wcześniej niż w przeciętnym roku, jednak z powodu pogorszenia pogody zostały nieco zahamowane. Dostateczna ilość opadów deszczu w marcu i kwietniu, a w konsekwencji dobre uwilgotnienie gleby początkowo sprzyjało wschodom i wzrostowi warzyw gruntowych, lecz niskie temperatury nocą występujące w końcu kwietnia i na początku maja spowolniły dalsze wschody i wzrost warzyw gruntowych. Dalsza wegetacja warzyw przebiegała bez większych zakłóceń aż do pierwszej połowy czerwca, kiedy to na

skutek wysokich temperatur powietrza i długotrwałego braku opadów deszczu uwilgotnienie gleby stało się niewystarczające. W pierwszej dekadzie lipca uwilgotnienie gleby poprawiło się, jednak wcześniejszy brak opadów spowolnił wzrost warzyw gruntowych, przede wszystkim kapustnych i korzeniowych. Z kolei chłody, które pojawiły się wraz z opadami, niekorzystnie wpłynęły na wzrost warzyw ciepłolubnych. Zdecydowana poprawa warunków agrometeorologicznych od końca lipca sprzyjała jednak dalszej wegetacji warzyw i pozwoliła osiągnąć dość wysokie plony.

JESIENNA OCENA STANU UPAW W 2008 R.

Uprawy ozime w końcowej fazie rozwoju jesienią, przed wejściem w stan zimowego spoczynku, były właściwie wyrosnięte i dobrze rozkrzewione, a przebieg pogody w listopadzie nie stwarzał zagrożenia dla roślin.

Z oceny przeprowadzonej w listopadzie wynika, że zbóż ozimych pod zbiory 2009 r. zasiano ponad 4,7 mln ha tj. o 0,2 mln ha więcej jak w ubiegłym roku, w tym:

- ◆ pszenicy ozimej zasiano blisko 1,9 mln ha,
- ◆ żyta ponad 1,4 mln ha,
- ◆ pszenżyta ozimego blisko 1,2 mln ha,
- ◆ jęczmienia ozimego 175,7 tys. ha,
- ◆ mieszanek zbożowych ozimych 71,5 tys. ha.

Powierzchnię obsianą rzepakiem ozimym szacuje się na ponad 0,7 mln ha.

Stan zasiewów zbóż ozimych pod zbiory 2009 r. przed wejściem w stan zimowego spoczynku był lepszy niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Oceniono go na 3,6 – 3,8 stopnia kwalifikacyjnego (w roku ubiegłym 3,5 – 3,7 stopnia).

Najwyżej oceniono stan plantacji pszenicy ozimej, jęczmienia ozimego i pszenżyta ozimego na 3,8 stopnia, a najniżej stan upraw ozimych mieszanek zbożowych na 3,6 stopnia.

W przekroju terytorialnym stan plantacji zbóż ozimych był bardzo zróżnicowany. Oceny stanu poszczególnych gatunków zbóż ozimych wahały się:

- ◆ dla pszenicy od 3,4 stopnia kwalifikacyjnego w województwie podkarpackim do 4,2 w województwie lubelskim,
- ◆ dla żyta od 3,3 stopnia kwalifikacyjnego w województwie podkarpackim do 4,5 w województwie lubelskim,

- ◆ dla jęczmienia od 3,1 stopnia kwalifikacyjnego w województwie podkarpackim do 4,5 w województwie lubelskim,
- ◆ dla pszenżyta od 3,3 stopnia kwalifikacyjnego w województwie podkarpackim do 4,5 w województwie lubelskim,
- ◆ dla mieszanek zbożowych od 3,3 stopnia kwalifikacyjnego w województwie podkarpackim do 4,0 w województwach: lubelskim i świętokrzyskim.

Plantacje rzepaku i rzepiku ozimego oceniono na 3,9 stopnia kwalifikacyjnego. Oceny plantacji wahały się od 3,5 stopnia kwalifikacyjnego w województwie warmińsko-mazurskim do 4,2 w województwie śląskim.

W optymalnych terminach agrotechnicznych zasiano około 78,6% powierzchni pszenicy ozimej (w 2007 r. – 77,3%), około 80,1% powierzchni żyta (w 2007 r. – 77,3%), około 86,3% powierzchni jęczmienia ozimego (w 2007 r. – 86,4%), około 81,3% powierzchni pszenżyta ozimego (w 2007 r. – 80,7%), około 72,8% powierzchni ozimych mieszanek zbożowych (w 2007 r. – 82,0%) i około 83,8% powierzchni rzepaku ozimego (w 2007 r. – 77,3%).

Tabl. 11. Ocena stanu zasiewów ozimin w listopadzie

Wyszczególnienie	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
1991-1995 ^{b)}	3,5	3,5	3,5	3,5	•	3,4
1996-2000 ^{b)}	3,5	3,6	3,5	3,5	•	3,4
2001	3,6	3,5	3,5	3,5	•	3,5
2002	3,5	3,4	3,4	3,5	•	3,4
2003	3,6	3,7	3,6	3,6	•	3,6
2004	3,7	3,6	3,6	3,7	•	3,7
2005	3,3	3,3	3,2	3,3	3,2	3,2
2006	3,7	3,5	3,6	3,6	3,4	3,7
2007	3,7	3,6	3,7	3,6	3,5	3,7
2008	3,8	3,7	3,8	3,8	3,6	3,9

a/ Stopień ‘‘5’’ oznacza stan bardzo dobry, ‘‘4’’ - dobry, ‘‘3’’ - dostateczny, ‘‘2’’ - słaby, ‘‘1’’ zły, klęskowy.

b/ Przeciętne roczne.

Tabl. 12. Struktura zasiewów powierzchni obsianej w optymalnym terminie agrotechnicznym według województw

Wyszczególnienie	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w % powierzchni zasianej					
POLSKA	78,6	80,1	86,3	81,3	72,8	83,8
Dolnośląskie	85,7	91,3	88,2	90,0	90,0	90,0
Kujawsko-pomorskie	90,0	95,0	100,0	95,0	98,0	100,0
Lubelskie	85,0	90,0	100,0	90,1	85,7	75,0
Lubuskie	65,0	70,0	80,0	75,0	75,0	72,0
Łódzkie	71,2	81,5	100,0	83,3	87,3	87,5
Małopolskie	60,0	65,0	70,0	61,9	65,0	92,7
Mazowieckie	90,1	96,6	93,8	93,9	95,2	98,1
Opolskie	96,0	98,0	100,0	100,0	100,0	95,0
Podkarpackie	60,0	44,6	20,0	57,0	13,8	93,0
Podlaskie	60,0	65,0	90,0	70,0	70,0	85,0
Pomorskie	75,0	70,0	100,0	65,0	83,3	50,0
Śląskie	84,5	91,1	82,4	80,9	67,6	73,8
Świętokrzyskie	35,0	40,0	60,0	39,9	35,9	88,0
Warmińsko-mazurskie	74,9	85,0	100,0	85,4	95,2	84,9
Wielkopolskie	75,0	60,0	70,0	75,0	60,0	70,0
Zachodniopomorskie	82,5	90,6	98,0	92,7	82,4	88,8

Największy udział zasiewów **pszenicy ozimej** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: opolskim 96,0%, mazowieckim 90,1%, kujawsko-pomorskim 90,0% i dolnośląskim 85,7%, a najmniejszy w województwach: świętokrzyskim 35,0%, małopolskim, podkarpackim i podlaskim 60,0%.

Największy udział zasiewów **żyta** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: opolskim 98,0%, mazowieckim 96,6%, kujawsko-pomorskim 95,0% i dolnośląskim 91,3%, a najmniejszy w województwach: świętokrzyskim 40,0%, podkarpackim 44,6%, wielkopolskim 60,0% i małopolskim 65,0%.

W sześciu województwach (kujawsko-pomorskim, lubelskim, łódzkim, opolskim, pomorskim, warmińsko-mazurskim) wszystkich zasiewów **jęczmienia ozimego** pod zbiory 2009 roku dokonano w optymalnym terminie agrotechnicznym, zaś w województwie podkarpackim w optymalnym terminie zasiano jedynie 20,0% areалу uprawy jęczmienia ozimego

Największy udział zasiewów **pszenżyta ozimego** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: opolskim 100,0%, kujawsko-pomorskim 95,0% mazowieckim 93,9% i zachodniopomorskim 92,7%, a najmniejszy w województwach: świętokrzyskim 39,9%, podkarpackim 57,0%, małopolskim 61,9% i pomorskim 65,0%.

Największy udział zasiewów **ozimych mieszanek zbożowych** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: opolskim 100,0%, kujawsko-pomorskim 98,0% , mazowieckim 95,2% i warmińsko- mazurskim 95,2%, a najmniejszy w województwach: podkarpackim 13,8%, świętokrzyskim 35,9%, wielkopolskim 60,0% i małopolskim 65,0%.

Największy udział zasiewów **rzepaku i rzepiku ozimego** wykonanych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w województwach: kujawsko-pomorskim 100,0%, mazowieckim 98,1%, opolskim 95,0% i podkarpackim 93,0%, a najmniejszy w województwach: pomorskim 50,0%, wielkopolskim 70,0%, lubuskim 72,0% i śląskim 73,8%.

Największy udział zasiewów zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku ozimego przeprowadzonych w optymalnym terminie agrotechnicznym zanotowano w południowo-zachodnim regionie kraju (90,1% ogólnej powierzchni zasiewów zbóż ozimych oraz 91,9% ogólnej powierzchni obsianej rzepakiem i rzepikiem).

Tabl. 13. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2007 r. do jesieni 2008 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a/}	mm	% normy ^{a/}
JESIEŃ ^{b/} 2007				
Wrzesień	12,8	-0,2	84,8	142,4
Październik	7,9	-0,4	33,5	71,5
Listopad	2,0	-1,1	50,3	118,0
ZIMA ^{b/} 2007/2008				
Grudzień	0,3	0,4	23,3	56,6
Styczeń	1,5	3,3	51,1	166,6
Luty	3,2	4,0	22,5	84,2
WIOSNA ^{b/} 2008				
Marzec	3,7	0,9	54,4	159,0
Kwiecień	8,4	1,0	51,7	134,0
Maj	13,2	0,3	42,4	71,4
LATO ^{b/} 2008				
Czerwiec	17,4	1,7	39,4	51,3
Lipiec	18,6	1,1	91,3	105,1
Sierpień	18,1	0,9	87,1	130,5
JESIEŃ ^{b/} 2008				
Wrzesień	12,6	0,3	54,6	94,4
Październik	9,4	1,2	53,6	122,2
Listopad	5,1	2,1	34,4	80,0

a/ Jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000

b/ Średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/

**POWIERZCHNIA, PLONY I ZBIORY
GŁÓWNYCH ZIEMIOPŁODÓW
ROLNICTWO OGÓLEM**

Tabl. 14. Zboża ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100
POLSKA	8352,9	8598,8	102,9	32,5	32,2	99,1	27142,8	27664,3	101,9
Dolnośląskie	533,5	538,2	100,9	40,9	41,5	101,5	2183,4	2233,7	102,3
Kujawsko-pomorskie	621,1	672,9	108,3	36,5	32,8	89,9	2266,8	2203,8	97,2
Lubelskie	911,2	947,6	104,0	28,5	33,3	116,8	2601,1	3156,4	121,4
Lubuskie	240,9	249,5	103,6	30,5	25,3	83,0	734,0	630,6	85,9
Łódzkie	638,9	666,5	104,3	29,9	28,0	93,6	1912,3	1863,4	97,4
Małopolskie	260,7	274,6	105,4	32,7	34,0	104,0	853,4	933,2	109,4
Mazowieckie	1039,3	1041,6	100,2	26,0	27,6	106,2	2697,3	2874,3	106,6
Opolskie	333,5	359,2	107,7	47,6	51,8	108,8	1587,9	1861,5	117,2
Podkarpackie	278,5	296,6	106,5	31,0	32,8	105,8	862,3	972,5	112,8
Podlaskie	505,4	528,3	104,5	25,9	26,9	103,9	1308,6	1421,7	108,6
Pomorskie	410,7	415,2	101,1	34,8	31,8	91,4	1429,5	1319,8	92,3
Śląskie	218,2	222,9	102,2	34,8	37,4	107,5	758,9	834,2	109,9
Świętokrzyskie	287,0	293,2	102,2	28,2	31,0	109,9	810,5	909,5	112,2
Warmińsko-mazurskie	438,0	432,0	98,6	32,7	33,8	103,4	1433,8	1458,3	101,7
Wielkopolskie	1128,2	1149,7	101,9	35,5	29,7	83,7	4008,9	3417,0	85,2
Zachodniopomorskie	507,7	510,6	100,6	33,4	30,8	92,2	1694,1	1574,4	92,9

Tabl. 15. Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100
POLSKA	8008,5	8209,1	102,5	31,6	31,4	99,4	25317,9	25737,8	101,7
Dolnośląskie	465,7	463,1	99,4	38,3	39,2	102,3	1784,4	1817,0	101,8
Kujawsko-pomorskie	599,2	639,2	106,7	35,5	31,9	89,9	2124,2	2040,3	96,0
Lubelskie	879,5	912,9	103,8	28,5	33,0	115,8	2502,4	3014,4	120,5
Lubuskie	221,6	229,2	103,4	28,6	24,4	85,3	633,5	558,5	88,2
Łódzkie	631,3	655,1	103,8	29,6	27,6	93,2	1866,9	1809,8	96,9
Małopolskie	248,5	259,9	104,6	31,3	32,3	103,2	776,6	838,8	108,0
Mazowieckie	1015,3	1015,2	100,0	25,4	27,1	106,7	2576,5	2747,3	106,6
Opolskie	300,1	320,3	106,7	45,2	49,8	110,2	1355,0	1593,7	117,6
Podkarpackie	263,8	281,6	106,7	30,2	31,9	105,6	795,7	898,1	112,9
Podlaskie	497,6	518,2	104,1	25,8	26,7	103,5	1283,6	1383,4	107,8
Pomorskie	398,1	404,3	101,6	35,2	32,0	90,9	1400,3	1293,6	92,4
Śląskie	205,5	207,6	101,0	32,7	34,9	106,7	673,0	723,6	107,5
Świętokrzyskie	280,6	287,3	102,4	28,2	31,0	109,9	790,2	889,6	112,6
Warmińsko-mazurskie	427,1	422,3	98,9	32,7	33,7	103,1	1394,5	1422,1	102,0
Wielkopolskie	1083,3	1098,0	101,4	34,3	28,9	84,3	3711,0	3169,5	85,4
Zachodniopomorskie	491,4	495,2	100,8	33,6	31,1	92,6	1650,1	1538,1	93,2

Tabl. 16. Pszenica ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100
POLSKA	2112,0	2278,0	107,9	39,4	40,7	103,3	8317,3	9274,9	111,5
Dolnośląskie	259,3	257,1	99,1	43,4	45,5	104,8	1124,6	1170,3	104,1
Kujawsko-pomorskie	165,3	191,9	116,1	43,0	41,6	96,7	710,4	797,5	112,3
Lubelskie	273,1	298,3	109,2	33,5	38,0	113,4	915,1	1135,2	124,0
Lubuskie	58,4	66,6	114,0	34,4	32,8	95,3	200,9	218,1	108,6
Łódzkie	84,8	100,4	118,4	36,4	34,1	93,7	308,8	342,1	110,8
Małopolskie	102,8	111,5	108,4	33,3	34,9	104,8	342,6	388,5	113,4
Mazowieckie	129,4	130,5	100,8	33,1	35,3	106,6	428,5	461,1	107,6
Opolskie	142,6	160,3	112,4	52,2	58,3	111,7	744,1	934,9	125,6
Podkarpackie	111,4	130,1	116,8	33,0	34,9	105,8	367,7	454,3	123,6
Podlaskie	37,0	42,0	113,4	29,5	31,0	105,1	109,3	130,2	119,2
Pomorskie	129,2	128,5	99,4	45,9	46,3	100,9	592,9	594,3	100,2
Śląskie	58,4	62,7	107,4	38,7	41,3	106,7	225,7	259,0	114,7
Świętokrzyskie	70,2	72,4	103,1	32,0	35,7	111,6	224,9	258,7	115,0
Warmińsko-mazurskie	122,3	137,8	112,7	40,8	43,2	105,9	498,5	595,8	119,5
Wielkopolskie	181,2	200,4	110,6	43,4	39,0	89,9	786,9	780,5	99,2
Zachodniopomorskie	186,5	187,6	100,6	39,5	40,2	101,8	736,6	754,3	102,4

Tabl. 17. Żyto

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100
POLSKA	1316,2	1396,5	106,1	23,7	24,7	104,2	3125,7	3448,5	110,3
Dolnośląskie	45,0	46,4	103,2	30,0	29,2	97,3	134,9	135,7	100,6
Kujawsko-pomorskie	69,6	76,8	110,4	25,5	23,5	92,2	177,6	180,8	101,8
Lubelskie	87,0	95,9	110,3	22,2	26,8	120,7	193,3	256,7	132,8
Lubuskie	54,6	55,3	101,3	23,9	21,2	88,7	130,3	117,1	89,9
Łódzkie	172,2	180,0	104,6	23,6	23,2	98,3	406,4	418,3	102,9
Małopolskie	8,9	9,4	105,7	26,8	27,7	103,4	23,8	26,1	109,5
Mazowieckie	275,9	291,6	105,7	20,1	23,1	114,9	555,0	672,5	121,2
Opolskie	15,4	18,8	121,6	33,8	39,6	117,2	52,2	74,3	142,4
Podkarpackie	20,4	25,2	123,7	24,9	25,8	103,6	50,7	65,1	128,2
Podlaskie	96,8	98,9	102,2	21,1	23,5	111,4	204,3	232,8	114,0
Pomorskie	62,7	60,6	96,7	26,5	25,2	95,1	166,4	153,1	92,0
Śląskie	27,8	33,7	121,5	26,6	28,3	106,4	73,9	95,6	129,3
Świętokrzyskie	36,4	38,5	105,9	23,4	24,3	103,8	85,2	93,6	110,0
Warmińsko-mazurskie	43,8	44,8	102,3	26,1	29,2	111,9	114,4	130,6	114,2
Wielkopolskie	211,4	228,5	108,1	24,9	23,0	92,4	525,6	526,6	100,2
Zachodniopomorskie	88,6	92,1	103,9	26,2	29,3	111,8	231,7	269,6	116,4

Tabl. 18. Jęczmień ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100
POLSKA	1232,4	1206,6	97,9	32,5	30,0	92,3	4008,1	3619,5	90,3
Dolnośląskie	86,9	86,1	99,2	34,3	35,3	102,9	298,0	304,2	102,1
Kujawsko-pomorskie	127,5	134,6	105,6	34,5	25,4	73,6	440,3	341,5	77,6
Lubelskie	167,6	162,9	97,2	29,8	33,4	112,1	499,7	544,4	108,9
Lubuskie	38,4	38,3	99,6	27,9	19,7	70,6	107,3	75,6	70,4
Łódzkie	59,1	57,8	97,7	31,3	26,9	85,9	185,3	155,1	83,7
Małopolskie	52,0	52,8	101,4	32,5	33,9	104,3	169,3	179,1	105,8
Mazowieckie	75,9	66,9	88,1	28,1	27,4	97,5	213,0	183,4	86,1
Opolskie	74,8	75,3	100,7	41,3	43,9	106,3	308,7	331,0	107,2
Podkarpackie	30,4	28,8	94,6	30,6	31,8	103,9	93,0	91,5	98,4
Podlaskie	24,1	24,8	102,7	28,0	26,8	95,7	67,5	66,4	98,5
Pomorskie	56,0	56,6	101,1	32,2	26,8	83,2	180,4	151,9	84,2
Śląskie	41,6	36,5	87,8	31,3	33,6	107,3	130,3	122,7	94,2
Świętokrzyskie	65,6	65,0	99,1	29,0	32,4	111,7	190,4	210,5	110,5
Warmińsko-mazurskie	61,6	52,7	85,5	27,8	26,8	96,4	171,1	141,3	82,6
Wielkopolskie	182,0	181,1	99,5	36,1	27,6	76,5	656,3	500,6	76,3
Zachodniopomorskie	88,8	86,5	97,4	33,5	25,5	76,1	297,6	220,2	74,0

Tabl. 19. Owies

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100
POLSKA	582,6	550,6	94,5	25,1	22,9	91,2	1462,3	1262,4	86,3
Dolnośląskie	23,6	22,8	96,3	27,3	25,9	94,9	64,4	58,9	91,4
Kujawsko-pomorskie	13,1	11,2	85,6	27,6	19,6	71,0	36,2	22,0	60,9
Lubelskie	80,3	78,0	97,2	22,9	27,0	117,9	183,9	210,7	114,6
Lubuskie	13,7	13,1	95,7	22,8	13,3	58,3	31,3	17,5	56,0
Łódzkie	36,7	36,3	98,9	26,1	21,8	83,5	95,6	79,1	82,8
Małopolskie	24,3	20,9	86,1	25,3	24,9	98,4	61,4	52,0	84,7
Mazowieckie	109,0	97,3	89,3	21,5	22,7	105,6	234,3	220,9	94,2
Opolskie	7,8	7,8	99,8	34,4	34,9	101,5	26,8	27,1	101,2
Podkarpackie	34,9	28,6	82,0	26,3	27,5	104,6	91,9	78,6	85,5
Podlaskie	52,0	49,5	95,2	24,1	24,2	100,4	125,3	119,9	95,7
Pomorskie	32,3	33,7	104,6	28,1	19,4	69,0	90,7	65,5	72,2
Śląskie	15,1	11,6	77,0	28,8	29,7	103,1	43,4	34,4	79,4
Świętokrzyskie	19,6	20,5	104,8	23,3	24,9	106,9	45,6	51,0	111,9
Warmińsko-mazurskie	29,1	26,0	89,2	27,1	24,1	88,9	78,9	62,7	79,5
Wielkopolskie	39,6	39,8	100,4	26,4	18,0	68,2	104,6	71,6	68,5
Zachodniopomorskie	51,6	53,4	103,6	28,7	16,9	58,9	148,1	90,4	61,0

Tabl. 20. Pszenżyto ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100
POLSKA	1260,2	1333,5	105,8	32,9	33,4	101,5	4147,1	4459,6	107,5
Dolnośląskie	25,4	26,7	105,2	34,8	33,2	95,4	88,2	88,5	100,3
Kujawsko-pomorskie	123,2	136,9	111,2	36,9	35,9	97,3	454,3	491,2	108,1
Lubelskie	116,7	120,2	103,0	26,0	32,8	126,2	303,2	394,7	130,2
Lubuskie	33,2	34,0	102,6	31,3	28,4	90,7	103,8	96,6	93,1
Łódzkie	121,1	131,7	108,8	33,6	33,6	100,0	407,5	442,9	108,7
Małopolskie	15,1	17,9	118,2	28,6	29,4	102,8	43,4	52,6	121,3
Mazowieckie	179,1	190,6	106,4	28,7	31,6	110,1	513,3	601,6	117,2
Opolskie	25,1	25,5	101,5	40,9	43,9	107,3	102,8	111,9	108,9
Podkarpackie	20,1	24,6	122,3	28,3	29,5	104,2	56,9	72,5	127,6
Podlaskie	80,4	88,0	109,5	30,0	31,0	103,3	241,1	273,1	113,3
Pomorskie	64,8	67,6	104,3	34,0	31,1	91,5	220,2	209,9	95,3
Śląskie	29,4	33,8	115,1	33,2	35,3	106,3	97,6	119,6	122,6
Świętokrzyskie	42,0	42,3	100,7	28,3	31,8	112,4	119,0	134,6	113,1
Warmińsko-mazurskie	83,1	86,3	103,9	35,5	36,4	102,5	294,6	314,6	106,8
Wielkopolskie	251,8	256,9	102,0	37,4	34,9	93,3	941,2	897,4	95,4
Zachodniopomorskie	49,9	50,5	101,3	32,1	31,2	97,2	160,2	157,7	98,4

Tabl. 21. Mieszanki zbożowe ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100
POLSKA	1505,2	1444,0	95,9	28,3	25,4	89,8	4257,4	3672,9	86,3
Dolnośląskie	25,5	23,9	94,0	29,2	24,8	84,9	74,2	59,4	80,0
Kujawsko-pomorskie	100,4	87,7	87,3	30,4	23,6	77,6	305,6	207,1	67,8
Lubelskie	154,9	157,5	101,7	26,3	30,0	114,1	407,1	472,7	116,1
Lubuskie	23,3	22,0	94,1	25,7	15,3	59,5	60,0	33,6	56,0
Łódzkie	157,5	148,9	94,6	29,4	25,0	85,0	463,3	372,3	80,4
Małopolskie	45,2	47,4	104,9	30,1	29,6	98,3	136,1	140,5	103,2
Mazowieckie	246,0	238,3	96,9	25,7	25,5	99,2	632,5	607,7	96,1
Opolskie	34,4	32,6	94,7	35,0	35,1	100,3	120,4	114,4	95,0
Podkarpackie	46,7	44,4	95,0	29,0	30,7	105,9	135,5	136,1	100,4
Podlaskie	207,3	215,1	103,8	25,9	26,1	100,8	536,2	560,9	104,6
Pomorskie	53,2	57,3	107,7	28,2	20,8	73,8	149,8	119,0	79,4
Śląskie	33,3	29,2	87,7	30,7	31,6	102,9	102,2	92,2	90,3
Świętokrzyskie	46,8	48,5	103,7	26,8	29,1	108,6	125,3	141,3	112,8
Warmińsko-mazurskie	87,2	74,7	85,7	27,2	23,7	87,1	237,0	177,0	74,7
Wielkopolskie	217,4	191,4	88,0	32,0	20,5	64,1	696,4	392,7	56,4
Zachodniopomorskie	26,1	25,1	96,2	29,1	18,3	62,9	75,9	46,0	60,6

Tabl. 22. Rzepak i rzepik ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100
POLSKA	796,8	771,1	96,8	26,7	27,6	103,4	2129,9	2127,3	99,9
Dolnośląskie	105,2	113,4	107,7	25,8	27,3	105,8	271,5	309,4	114,0
Kujawsko-pomorskie	103,7	105,5	101,6	27,7	29,3	105,8	287,1	308,5	107,5
Lubelskie	48,6	43,1	88,7	20,1	22,2	110,4	97,6	95,6	98,0
Lubuskie	25,8	26,0	100,9	29,1	26,1	89,7	75,0	68,0	90,7
Łódzkie	17,0	15,4	90,4	22,1	25,8	116,7	37,4	39,6	105,6
Małopolskie	4,1	4,5	108,6	30,5	29,8	97,7	12,5	13,3	106,1
Mazowieckie	25,2	28,9	114,7	31,8	23,1	72,6	80,2	66,7	83,2
Opolskie	78,7	74,2	94,2	30,8	31,1	101,0	242,2	230,5	95,2
Podkarpackie	17,0	11,3	66,2	19,5	24,0	123,1	33,2	27,0	81,3
Podlaskie	4,4	3,6	82,4	23,1	27,2	117,7	10,1	9,8	97,1
Pomorskie	54,4	51,9	95,4	28,2	30,4	107,8	153,2	157,6	102,8
Śląskie	20,1	18,2	90,7	24,1	27,0	112,0	48,4	49,2	101,5
Świętokrzyskie	8,3	6,3	75,2	23,7	24,9	105,1	19,7	15,6	79,0
Warmińsko-mazurskie	66,5	58,2	87,6	22,9	25,0	109,2	152,3	145,8	95,7
Wielkopolskie	112,9	112,4	99,5	28,5	28,6	100,4	322,3	322,0	99,9
Zachodniopomorskie	104,7	98,4	94,0	27,4	27,3	99,6	287,0	268,8	93,7

Tabl. 23. Ziemiaki

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100
POLSKA	569,6	548,9	96,4	207	191	92,3	11791,1	10462,1	88,7
Dolnośląskie	30,1	28,4	94,2	234	209	89,3	703,4	593,0	84,3
Kujawsko-pomorskie	24,8	26,6	107,5	226	183	81,0	560,6	488,8	87,2
Lubelskie	47,6	44,4	93,4	200	202	101,0	949,8	896,5	94,4
Lubuskie	12,7	11,8	93,1	204	177	86,8	258,8	210,1	81,2
Łódzkie	63,3	62,9	99,4	228	186	81,6	1444,0	1168,3	80,9
Małopolskie	50,1	46,4	92,7	177	173	97,7	888,8	803,2	90,4
Mazowieckie	82,3	82,1	99,8	201	191	95,0	1656,1	1568,8	94,7
Opolskie	12,0	13,7	113,6	227	233	102,6	273,3	318,6	116,6
Podkarpackie	54,0	50,5	93,5	199	182	91,5	1076,5	918,2	85,3
Podlaskie	25,8	24,0	93,0	196	190	96,9	505,0	455,9	90,3
Pomorskie	30,9	28,8	93,3	217	218	100,5	671,0	628,8	93,7
Śląskie	16,9	14,9	88,2	212	205	96,7	358,6	305,7	85,2
Świętokrzyskie	29,6	30,1	101,7	176	181	102,8	520,7	544,3	104,5
Warmińsko-mazurskie	14,1	12,3	87,0	197	203	103,0	278,4	248,7	89,3
Wielkopolskie	50,8	46,7	91,9	225	165	73,3	1144,0	771,7	67,5
Zachodniopomorskie	24,6	25,2	102,2	204	215	105,4	502,1	541,5	107,8

Tabl. 24. Buraki cukrowe

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100	2007	2008	dynamika 2007 = 100
POLSKA	247,4	213,5	86,3	513	439	85,6	12681,6	9377,7	73,9
Dolnośląskie	24,1	22,7	94,3	535	463	86,5	1287,8	1050,5	81,6
Kujawsko-pomorskie	41,4	35,2	85,0	556	398	71,6	2300,1	1399,5	60,8
Lubelskie	35,6	34,1	95,9	489	491	100,4	1740,9	1674,4	96,2
Lubuskie	3,2	1,6	49,5	442	312	70,6	141,8	49,7	35,0
Łódzkie	8,6	7,6	88,7	549	470	85,6	472,3	358,5	75,9
Małopolskie	1,2	1,1	88,7	626	549	87,7	74,9	58,3	77,8
Mazowieckie	21,9	18,4	84,1	432	428	99,1	944,7	787,3	83,3
Opolskie	17,8	12,2	68,7	576	488	84,7	1027,4	598,2	58,2
Podkarpackie	5,6	4,5	81,5	472	448	94,9	262,3	202,9	77,3
Podlaskie	4,6	0,0	1,0	501	478	95,4	231,6	2,2	1,0
Pomorskie	10,5	9,7	92,3	487	477	97,9	511,7	462,5	90,4
Śląskie	2,0	1,7	84,3	558	467	83,7	110,8	78,2	70,5
Świętokrzyskie	7,3	6,5	89,7	506	495	97,8	366,8	322,1	87,8
Warmińsko-mazurskie	4,0	3,2	78,4	508	460	90,6	205,4	145,6	70,9
Wielkopolskie	48,6	45,1	92,7	510	397	77,8	2478,2	1788,7	72,2
Zachodniopomorskie	11,1	9,9	89,0	474	405	85,4	524,8	399,2	76,1